ΔΙΕΤΗΣ ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΜΟΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ, ΠΑΙΓΝΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥΣ ΜΕ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

Ε. Πασούδη[1], Α. Γκουλέμα[1], Κ. Γράψας[1], Ζ. Ελένη[1], Ε. Ιατρίδου[1], Ε. Μεταξά[2], Η. Μπαλάση[2], Ε. Ξανθοπούλου[2], Β. Παπαδάκης[2], Ε. Κούκια[1]

[1]Κέντρο Ημέρας Παιδιών Εφήβων και Νέων Ενηλίκων της Ελληνικής Αντικαρκινικής Εταιρείας (ΕΑΕ)

[2]Τμήμα Παιδιατρικής Αιματολογίας-Ογκολογίας (ΤΑΟ), Γ.Ν. Παίδων «Η Αγία Σοφία», Ογκολογικό Νοσοκομείο Παίδων Μαριάννα Β Βαρδινογιάννη-ΕΛΠΙΔΑ, Αθήνα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Η διάγνωση και θεραπεία του παιδιατρικού καρκίνου μπορεί να επιφέρει σημαντικές ψυχοκοινωνικές προκλήσεις στο παιδί, στον έφηβο και στην οικογένειά του. Η νοσηλεία συχνά συνοδεύεται από άγχος, φόβο, απομόνωση, πένθος, θυμό, πόνο και δυσκολίες στην κατανόηση και στην έκφραση των εμπειριών που σχετίζονται με την ασθένεια.

ΣΚΟΠΟΣ: Η υποστήριξη των ψυχοκοινωνικών αναγκών των νοσηλευόμενων παιδιών, εφήβων και των οικογενειών.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: Η παρέμβαση υλοποιήθηκε σε δύο διαδοχικές φάσεις, σε διάστημα δύο ετών πιλοτικά στο ΤΑΟ. Συμμετείχαν συνολικά 40 νοσηλευόμενοι ασθενείς, ηλικίας 1–17 ετών (26-κορίτσια/14-αγόρια, Mdn=5, IQR= 9,25). Πέντε παιδιά συμμετείχαν και στις δύο φάσεις. Πρώτη φάση: πραγματοποιήθηκαν εβδομαδιαία, ημιδομημένα βιωματικά εργαστήρια 90 λεπτών, με αξιοποίηση εικαστικής ψυχοθεραπείας και μουσικοθεραπείας. Δεύτερη φάση (δεύτερο έτος εφαρμογής): το πρόγραμμα εμπλουτίστηκε με παιγνιοθεραπεία, περισσότερο δομημένες δραστηριότητες και ξεχωριστή ομάδα εφήβων. Επιπλέον, προστέθηκαν

ατομικές παρεμβάσεις διάρκειας 30 λεπτών σε ασθενείς σε απομόνωση. Στην πρώτη φάση συμμετείχαν 20 παιδιά και έφηβοι, ηλικίας 1–17 ετών (75% κορίτσια, Mdn=5, IQR=9,38). Οι διαγνώσεις περιλάμβαναν οξεία λευχαιμία(60%), συμπαγείς όγκους(25%), όγκους του κεντρικού νευρικού συστήματος(10%) και λεμφώματα(5%). Ως προς τη θεραπευτική πορεία, 20% βρισκόταν στην αρχή, 55% στη μέση και 15% στο τέλος της θεραπείας, ενώ 10% αντιμετώπιζε υποτροπή (σύμφωνα με αναφορές του νοσηλευτικού προσωπικού). Στη δεύτερη φάση συμμετείχαν 25 νοσηλευόμενα παιδιά και έφηβοι, ηλικίας 1–16 ετών (60% κορίτσια, Mdn=5, IQR=5). Οι διαγνώσεις περιλάμβαναν οξεία λευχαιμία(52%), συμπαγείς όγκους(36%), λεμφώματα(8%) και όγκους του κεντρικού νευρικού συστήματος(4%):16% βρισκόταν στην αρχή, 20% στη μέση και 56% στο τέλος της θεραπείας, ενώ 8% αντιμετώπιζε υποτροπή.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Τα βιωματικά εργαστήρια φάνηκε πως αποτέλεσαν ασφαλή χώρο δημιουργικής έκφρασης, παιχνιδιού και αλληλεπίδρασης, ενίσχυσαν τη θεραπευτική σχέση, τη ψυχική ανθεκτικότητα και υποστήριξαν τη σύνδεση των παιδιών και των εφήβων τόσο με συνομηλίκους όσο και με τις οικογένειές τους. Σταδιακά αναπτύχθηκε σχέση εμπιστοσύνης με τη θεραπευτική ομάδα και τους γονείς, οι οποίοι αξιολόγησαν θετικά τη συμμετοχή των παιδιών τους στην παρέμβαση.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: Η πιλοτική εφαρμογή έδειξε πως ο συνδυασμός των θεραπευτικών προσεγγίσεων τόσο μέσα από τα βιωματικά εργαστήρια δημιουργικής έκφρασης όσο και μέσα από τις ατομικές παρεμβάσεις, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην ψυχοκοινωνική υποστήριξη στους παιδιατρικούς ογκολογικούς ασθενείς και στις οικογένειές τους.

Λέξεις-κλειδιά: Παιδιατρικός καρκίνος, Εικαστική Ψυχοθεραπεία, Μουσικοθεραπεία, Παιγνιοθεραπεία, Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη, συναισθηματική έκφραση, πιλοτική παρέμβαση, ψυχοκοινωνικές προκλήσεις, ψυχική ανθεκτικότητα

Εικόνα 1: **«Πως ονειρευόμαστε το δικό μας ντεντέκτιβ»** Ομαδική κατασκευή

Εικόνα 2: «**Ανακαλύπτοντας τη μελωδία μου**» Ατομική παρέμβαση

Εικόνα 3: **«Ανοίγοντας την πόρτα στο δικό μου καλοκαίρι»** Ομαδική παρέμβαση

«Μετά τη δική σας παρέμβαση περνάει όλη την ημέρα στο πιάνο.» (μητέρα παιδιού)

«Κάθε Τετάρτη ρωτούσε πότε θα έρθετε… Έχετε δημιουργήσει μια σχέση και σας περιμένει. Είναι ωραίο που έρχεστε, και μένει μακριά από το τάμπλετ.» (μητέρα παιδιού)